

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖ TARYBA

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-06-21 Nr. TTP-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2022-05-24.

Posėdžio pirmininkė Aurelija Gabrielė Maldutytė

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Alminas Mačiulis – Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Aušra Gratulevičienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės patarėja, Vytautas Šilinskas – socialinės apsaugos ir darbo viceministras, Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Mindaugas Liutvinskas – finansų viceministras, Audronė Miknevičienė – Finansų ministerijos Finansų politikos departamento vyresnioji patarėja, Martynas Šiurkus – socialinės apsaugos ir darbo viceministras.

Profesinių sąjungų atstovai: Inga Ruginienė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkė, Aleksandras Posochovas – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas, Kęstutis Juknis - Lietuvos profesinės sąjungos „Sandrauga“ pirmininkas, Ričardas Garuolis – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ generalinis sekretorius, Rimtautas Ramanauskas – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas.

Darbdavių organizacijų atstovai: Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidiumo narė, Evalda Šiškauskienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos viceprezidentė, Emilis Ruželė – asociacijos „Investors’ Forum“ vyr. politikos patarėjas, Sigitas Gailiūnas - Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmų prezidentas, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais, Andrius Romanovskis – Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas, Artūras Telmentas – Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos LINAVA Prezidiumo narys, Sigitas Dimaitis - Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų direktorius.

Kiti asmenys: Ieva Valeškaitė – ekonomikos ir inovacijų viceministrė, Kotryna Tamoševičienė – Lietuvos banko Ekonomikos departamento Makroekonomikos ir prognozavimo skyriaus vadovė, Kristupas Pribuišis – Lietuvos banko Ekonomikos departamento Makroekonomikos ir prognozavimo skyriaus ekonomistas, Aurelijus Dabušinskas – Lietuvos banko atstovas, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos vyr. ekspertė, Ineta Rizgelė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė, Ramunė Motiejūnaitė-Pekkinen – Lietuvos profesinės sąjungos konfederacijos viešųjų ryšių specialistė, Miglė Wantens – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ atstovė, Kornelija Krutulytė – Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovė, Donata Telišauskaitė-Čekanavičė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vyresnioji patarėja, Justas Mundeikis – socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas, Viktorija Trachimovič – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyriausioji specialistė, Indrė Vaicekauskaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Agnė Nakčerienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja, Aleksandr Tolstoj - Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo aplinkos skyriaus patarėjas, Titas Budreika – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovas, Lina Dumčiūtė – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovė, Vincas Kunca – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ Valstybinio socialinio draudimo profesinės sąjungos pirmininkas, Povilas Drižas – Tarptautinio transporto ir logistikos aljanso generalinis sekretorius, Vilius Kriaučiūnas – Lietuvos verslo konfederacijos atstovas, Donatas Brimeris – TV3 atstovas, Erika Alonderytė – BNS atstovė, Gabrielė Sagaitytė – LRT.lt žurnalistė, Irma Janauskaitė – LRT atstovė.

Darbotvarkė.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. Dėl Lietuvos banko rekomendacijų dėl MMA siūlytino dydžio 2023-iems metams.
2. Dėl Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (*po pakartotinio svarstymo Darbo santykių komisijoje*).
3. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo 3, 5, 7 ir 8 bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2 ir 4 pasiūlymuose siūlomo teisinio reguliavimo Darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72(1), 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1438 (*po svarstymo Darbo santykių komisijoje*).
4. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 111, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektui Nr. XIVP-1439.
5. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Aurelija Gabrielė Maldutytė klausė, ar būtų prieštaraujančių posėdžio darbotvarkės tvirtinimui.

Trišalės tarybos nariai neprieštaravo.

NUTARTA. Patvirtinti 2022 m. birželio 21 d. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio darbotvarkę.

1. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos banko rekomendacijų dėl MMA siūlytino dydžio 2023-iems metams.

Aurelija Maldutytė priminė, kad Lietuvos Respublikos trišalė taryba yra gavusi Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštą, kuriuo prašoma Trišalės tarybos pateikti išvadą dėl minimalaus darbo užmokesčio ne iki 2022 m. birželio 15 d., kaip tai numatyta Darbo kodekse, bet, atsižvelgus į ekonominių prognozių neapibrėžtumą, tai padaryti iki rugsėjo 15 d. Ji pakvietė Tarybos narius susipažinti su Lietuvos banko pristatomąja informacine medžiaga, paskui padiskutuoti, o galutinę Trišalės tarybos išvadą atidėti bent jau porai mėnesių atsižvelgiant į Vyriausybės prašymą.

Kotryna Tamoševičienė, Lietuvos banko Ekonomikos departamento Makroekonomikos ir prognozavimo skyriaus vadovė, pristatė skaidres „Lietuvos banko skaičiavimai dėl MMA dydžio 2023 metams“ (*skaidrės pridėamos*). Ji pristatė Lietuvos banko ekspertinius paskaičiavimus pagal Trišalėje taryboje sutartą MMA didinimo formulę. Ji kalbėjo apie įtemptą situaciją darbo rinkoje, pabrėždama, kad nedarbo lygis yra žemas, o laisvų darbo vietų skaičius yra itin didelis. Šie du rodikliai darbdaviams sukuria situaciją kai trūksta darbuotojų, o darbuotojai turi nemažai derybinės galios dėl atlyginimų. Akcentavo, kad kol kas Lietuvos bankas darbo rinkoje nemato prognozuojamo ekonomikos lėtėjimo ženklų. Nurodė, kad atlyginimų augimas - apie 14 proc. - šalies ūkyje išlieka spartus daugelyje sektoriuje, o spartesnis atlyginimų augimas yra privačiame sektoriuje. Uždirbančių MMA skaičius per metus beveik nekito ir sudarė vidutiniškai 2,5 proc. asmenų. Kalbėjo apie MMA gavėjų koncentraciją, daugiausiai MMA gavėjų nekilnojamojo turto operacijų sektoriuje ir dar dviejuose sektoriuose. Atkreipė dėmesį, kad pastaraisiais metais Lietuvoje mažėjo MMA ir VDU santykis, 2021 m. jis buvo žemiau tikslinio intervalo (45-50 proc.) ribų. Nurodė, kad atnaujinus 2022 m. prognozę, šis santykis yra 44,5 proc. Nurodė, kad formulėje naudojamas siektinas santykis yra 48,9 proc., - jis ir bus tas kuris bus

naudojamas formulėje skaičiuojant kitų metų MMA dydį. kalbėjo apie duomenų trūkumą iš kai kurių valstybių. Pranešėja taip pat trumpai priminė MMA nustatymo formulės principą. Ji nurodė, kad Lietuvos bankas pagal Trišalėje taryboje sutartą formulę apskaičiavo MMA dydį 2023 metams, kuris būtų 867,67 Eur (18,9 proc. augimas). Nurodė, kad buvo panaudotos neseniai atnaujintos Lietuvos banko prognozės. Akcentavo, kad prognozuojamas VDU skaičiuotas be priedų, priemokų ir premijų. Taip pat ji pristatė 2023 m. prognozuojamo metinio MMA pokyčio išskaidymą. Ji pabrėžė, kad nėra reikšmingų argumentų nukrypti nuo formulės taikymo, tačiau dabartinė ekonominė situacija pasižymi dideliu neapibrėžtumu, o augimo rizikų balansas yra neigiamas. Nurodė priežastis, dėl kurių būtų nuoseklu kelti ir MMA, sparčiai augant VDU, o taip pat išvardino matomas rizikas dabartinėje ekonominėje situacijoje. Apibendrindama ji nurodė, kad Lietuvos bankas ir toliau siūlo naudoti šią formulę, tačiau matoma, kad yra didelis ekonomikos neapibrėžtumas, todėl Lietuvos bankas taip pat palaikytų atsargesnių sprendimų paiešką, pavyzdžiui, vėlesnį sprendimo dėl MMA priėmimą, kaip buvo pasakyta posėdžio pradžioje, arba MMA didinimą dalimis.

Inga Ruginienė pasiūlė sutarti, kad paklausti galėtų tik Trišalės tarybos nariai, nes yra labai daug prisijungusių asmenų ir posėdis vyktų labai ilgai.

Aurelija Maldutytė pakvietė užduoti klausimus tuos asmenis, kas yra pakėlę rankas ir informavo, kad diskusijose galėtų dalyvauti tik Trišalės tarybos nariai ir jų pakaitiniai nariai.

Inga Ruginienė paprašė detaliau paaiškinti skaidrę, kurioje buvo pateikta informacija apie faktą ir siektiną faktą. Taip pat klausė, kada bus atnaujinti 25 proc. ES šalių duomenys (Ingos Ruginienės žiniomis – liepos mėn.).

Kotryna Tamoševičienė paaiškino atsirandančią situaciją dėl santykio, kai einamaisiais metais jau yra matoma, kad VDU prognozuojamas augimas yra didesnis nei buvo prognozuota praeitais metais. Skaičiuojant formulę, yra atsižvelgiama į šią korekciją. Ji nurodė, kad sprendimą dėl MMA dydžio priimant vėliau, ir prognozės būtų tikslesnės, ir duomenų būtų daugiau.

Andrius Romanovskis pasitikslino, ar praeitais metais buvo blogai suprognozuotas VDU ir formulė dėl to truputį „pritraukta“ į viršų. Klausė, kodėl pasirinkti būtent 48 proc., kai turimas rėžis yra tarp 45-50 proc. Taip pat prašė plačiau papasakoti apie Lietuvos banko rekomendacijas, ką turima omenyje dėl pavėlinimo ir dėl dalinimo dalimis, t. y. ar MMA dydžio pakėlimas turėtų būti skaidomas du kartus į metus. Prašė ekspertinių įžvalgų ir tvirtesnės Lietuvos banko rekomendacijos dėl dydžio pakėlimo.

Kotryna Tamoševičienė atsakė, kad metodologijoje nėra jokių pasikeitimų nuo ankstesnių metų pabrėždama, kad pritraukimas yra užprogramuotas formulėje. 48,9 proc. yra TOP 5 ES šalių vidurkis, t. y. konkretus dydis yra iš tų šalių vidurkio. Kalbėjo, kad rėžis nuo 45 iki 50 proc. yra papildomas pasitikrinimas. Dėl rekomendacijų atsakė, kad tai labiau yra Trišalės tarybos diskusijų reikalas, Lietuvos bankas nenori siūlyti griežtų sprendimų, jis prieš keletą metų pasiūlė šią formulę, kuri būtų pagrindas diskusijoms. Atsižvelgiant į šią šiuolaikinę situaciją, gali būti ieškoma įvairių kompromisų dėl sprendimo paieškų. Dėl pavėlinimo atsakė, kad sprendimas galėtų būti priimtas vėliau, rudenį, kai bus aiškesnė situacija. Dėl MMA didinimo dalimis – ši idėja kilo vykstant diskusijoms Lietuvos banko viduje.

Evalda Šiškauskienė taip pat pritarė, kad iš Lietuvos banko norėtų daugiau rizikų valdymo matymo. Ji išsakė Lietuvos pramonininkų konfederacijos ir svetingumo sektoriaus nuomonę, kad šiuo metu esant tokiai geopolitinei situacijai ir infliacijai negali būti jokių diskusijų dėl MMA didinimo. Sakė, kad MMA pakėlimas gali būti paskutinis veiksnys svetingumo sektoriaus įmonių bankrotams. Kalbėjo apie jau dabar esamus bankrotus ir atidėtų mokesčių sumas šiame sektoriuje, atliktus tyrimus apie MMA didinimo įtaką. Pabrėžė, kad įvertinus rizikas, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir svetingumo sektorius yra kategoriškai prieš MMA didinimą.

Kotryna Tamoševičienė sakė, kad pati formulė „priřiřa“ MMA prie VDU augimo. Jeigu ekonomikoje bus matomas lėtėjimas ir nebus galima didinti atlyginimų, iš karto bus reaguojama ir dėl MMA didinimo. Jeigu pradės mažėti VDU, reikės mažinti ir MMA. Rizika yra tik tokia, kad gali nepasitvirtinti šiuo metu matomos prognozės. Ji pabrėžė, kad MMA yra įrankis, skirtas šiek tiek pagerinti dirbančiųjų nelygybę, o VDU augimas nėra nulemtas MMA didinimo. Ne dėl šio sprendimo darbdaviams kyla problemos mokėti aukštus atlyginimus.

Evalda Šiškauskienė atsakė, kad nelabai tikima, kad VDU mažės, nes visas sąlygas diktuoja darbuotojai. Taip pat nurodė, kad verslo yra kitokia nuomonė dėl MMA didinimo ir VDU augimo ryšio.

Aurelija Maldutytė taip pat pritarė, kad didinant MMA didėja ir VDU.

Ieva Valeškaitė, ekonomikos ir inovacijų viceministrė, dėkodama už pristatymą teigė, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija norėtų kelti MMA nustatymo formulės klausimą. Nurodė, kad MMA didinimas turėtų būti atliekamas įvertinant visas rizikas ir išsaugant racionalų santykį su VDU bei siejant su darbo našumo augimo tendencijomis. Kalbėjo apie Tarptautinio valiutos fondo rekomendacijas – 40 proc. ribą ir apie TVF ataskaitą dėl našumo Lietuvoje. Taip pat pasisakė apie riziką konkurencingumui. Akcentavo, kad EIMIN siūlytų pagalvoti tiek dėl šalių santykio, tiek dėl produktyvumo įtraukimo į MMA didinimo formulę. Taip pat kalbėjo apie EBPO 2022 m. ekonomikos apžvalgą, kurioje kalbama apie Lietuvos darbo našumo atsilikimą nuo ES vidurkio. Išskyrė sektorius, kuriuos MMA didinimas labai veikia, pavyzdžiui, apgyvendinimo, maitinimo paslaugų, kultūriniai sektoriai. Taip pat nurodė sektorius, kuriuos MMA didinimas nelabai veikia. Nurodė, kad kyla klausimų ir dėl regionų, grąžinama šešėlio problema. Klausė, ar Lietuvos bankas neformuluotų pasiūlymų dėl formulės keitimo, įtraukiant produktyvumo elementą. Taip pat informavo, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerijos nuomone, MMA didinimo ir NPD klausimus reiktų spręsti kompleksiškai, bandyti žiūrėti į atlyginimo ir rankas santykį kitose valstybėse.

Aurelija Maldutytė sakė, kad turbūt visi verslo atstovai pritartų dėl formulės papildymo našumu. Taip pat pritarė NPD svarbai mažų žmonių pajamoms.

Kotryna Tamoševičienė atkreipė dėmesį, kad kai sakoma, kad našumas atsilieka nuo ES vidurkio, atlyginimų dydis taip pat atsilieka nuo ES vidurkio, t. y. abu šie rodikliai vežasi ES vidurkį. VDU spartus augimas yra nulemtas didelės įtampos, darbuotojų trūkumo ir tai nėra vien tik iš MMA kylanti problema. MMA priřiřimas prie našumo nespęstų šios problemos. Našumo didinimas yra susijęs su investicijomis. Kalbėjo, kad reiktų gerai pagalvoti dėl formulės siejimo su našumu, nes į vidutinį našumą įeina ir viešojo sektoriaus našumas, kuris yra sunkiai ir netiksliai išmatuojamas ir dėl to gali atsirasti daugiau metodologinių problemų. Manoma, kad šiuo metu taikoma formulė yra pakankamai neblogo, tačiau Lietuvos bankas galėtų analizuoti ir vertinti konkretų pasiūlymą, jei toks būtų, kaip formulę keisti. Sakė, kad Lietuvos bankas palaiko, kad MMA ir NPD klausimai galėtų būti susieti.

Mindaugas Liutvinskas, finansų viceministras, pritarė, kad ši diskusija yra labai svarbi bei naudinga. Taip pat padėkojo Lietuvos bankui už skaičiavimus. Kalbėjo apie ekonominės raidos perspektyvas, didelį ekonominį neapibrėžtumą, daug neigiamų rizikų. Informavo, kad Finansų ministerijos nuomone, sprendimai dėl MMA didinimo Vyriausybės lygmeniu turėtų būti priimami vėliau, rudenį, kai bus atnaujintos makroekonominės projekcijos, bus matoma daugiau faktinių duomenų bei tendencijos po karo. Pabrėžė, kad taip pat rudenį vyks diskusijos dėl kitų metų biudžeto ir akcentavo, kad į viską reiktų žiūrėti kompleksiškai ir sistemiškai. Taip pat pabrėžė neigiamas rizikas, poveikį išorės konkurencingumui. Kalbėjo apie produktyvumą ir pritarė Lietuvos bankui, kad reikia labai žiūrėti, kas yra matuojama, reiktų daryti atskyrimą tarp į vidų ir į išorę orientuotų sektorių. Akcentavo rizikos elementą – aukštą infliaciją, sakydamas, kad reiktų nepamiršti ir netiesioginį MMA didinimo poveikį infliacijai. Kalbėjo TVF misijos vertinimą, ar ši formulė yra tinkama aukštos infliacijos aplinkoje. Sakė, kad Finansų ministerija būtų atvira diskusijoms dėl formulės patobulinimų, nors konkrečių pasiūlymų kol kas nėra. Apibendrinamas

sakė, kad Finansų ministerija stebi situaciją, infliacijos lygį ir mano, kad Vyriausybės sprendimai turėtų būti priimami rudenį, kai būtų daugiau aiškumo dėl ekonominės situacijos, dėl viešųjų finansų paveiklo, dėl NPD klausimo. Baigdamas sakė, kad sprendimai turėtų būti labai pamatuoti ir atsargūs.

Artūras Telmentas klausė, kokia Lietuvos banko nuomonė dėl TVF rekomendacijos šiuo metu nesirišti prie formulės bei dėl EUROSTAT'o paskaičiavimų dėl kaštų, kai Lietuva užima aukščiausią vietą produktui pagaminti. Nurodė, kad MMA pakėlimas beveik 20-ia proc. smulkų verslą pastatytų į labai nepatogią padėtį, pasisakė apie transporto sektoriuje esantį 1,65 koeficientą. Mano, kad formulė turėtų būti skaičiuojama pagal šių metų pradžios duomenis, o ne pagal 2018-2020 m. duomenis.

Kotryna Tamoševičienė pabrėžė, kad tai, į kokį santykį norima taikytis yra politinis vertybinis susitarimas. Nurodė, kad buvo sutarta taikyti į TOP 5 šalių santykį, tačiau, sakė, kad dėl to galima diskutuoti, t. y. ar norima nelygybę mažinti, ar norima tai palikti laisvai rinkai. Atsakė dėl 2018-2020 duomenų naudojimo apie VDU santykį, kad tai yra naujaisi EURSTAT'e pateikiami duomenys. Akcentavo, kad greičiausiai tas santykis taip greitai kiekvienais metais nekinta. VDU augimo tempas yra imamas prognozuojamas šiemetams ir prognozuojamas kitais metais. Ji paprašė pasidalinti konkretesniais duomenimis dėl kaštų.

Artūras Telmentas patikslino, kad EUROSTAT'o duomenimis, bet kokio produkto vieneto pagaminimo kaina Lietuvoje yra didesnė nei kaimyninėse šalyse.

Aurelija Maldutytė paprašė šia informacija pasidalinti su Trišalės tarybos nariais, nes diskusijos bus pratęstos vėliau.

Sigitas Gailiūnas atkreipė dėmesį, kad Lietuvos bankas nėra tvirtas dėl savo prognozių ir rekomenduoja būti atsargiems. Mano, kad reiktų atsižvelgti į blogiausią prognozių scenarijų. Siūlo prieš keičiant MMA dydį, pirmiausiai siūlyti pakeisti formulę, į ją įtraukiant NPD arba Lietuvos bankas galbūt iš karto galėtų rekomenduoti Vyriausybei, kad NPD dydis būtų prilygintas MMA dydžiui. Mano, kad MMA pakėlimas taip pat būtų mokesčių padidinimas visoms verslo įmonėms. Reiktų atsižvelgti ir į palūkanų kilimą. Klausė, ar Lietuvos bankas nesūlytų pirmiausiai peržiūrėti ne visai tikslią formulę.

Kotryna Tamoševičienė atsakė nepritarianti, kad formulė yra neteisinga. Pabrėžė, kad formulė turi tam tikrą tikslą, kurį galima aiškiai įvardinti – mažinti darbo užmokesčio skirtumo nelygybę. Nurodė, kad visi ekonominiai sunkumai turėtų paveikti VDU augimą, o tai per formulę automatiškai paveiktų ir MMA augimą. Kintant ekonominei situacijai, kistų ir formulės rezultatas. Pakartojo, kad šiuo metu yra didelis neapibrėžtumas visiems prognozuotojams. Nurodė, kad kai bus paskelbtos Finansų ministerijos prognozės, bus galima perskaičiuoti su jomis, tačiau joms taip pat galios neapibrėžtumas. Dėl NPD ir MMA susiejimo ji atsakė, kad Lietuvos bankas yra rekomendavęs seniau, bet gali rekomenduoti ir dabar NPD susieti su MMA, t. y. kad didėjant MMA, automatiškai didėtų ir NPD dydis. Ji akcentavo, kad teisė ir pareiga spręsti dėl MMA dydžio paliekama Trišalei tarybai, o Lietuvos bankas gali tik prisidėti savo ekspertinėmis įžvalgomis ir rekomendacijomis.

Ričardas Garuolis klausė, kodėl Lietuvoje BVP vienam gyventojui yra didesnis nei Lenkijoje, Estijoje ir Portugalijoje, o VDU ir MMA Lietuvoje yra mažesni nei šiose šalyse bei klausė ar Lietuvos banko skaičiaus kokios bus neigiamos pasekmės, jei MMA nebus didinamas. Jis pažymėjo, jog VDU auga labiausiai uždirbančių darbuotojų sąskaita, todėl MMA pakėlimui nereikės daug lėšų. Taip pat jis atkreipė dėmesį, kad pernai ekonomikos Nobelio premija buvo įteikta ekonomistui, kuris įrodė, kad MMA didinimas nemažina konkurencingumo ir nedidina nedarbo. Pasitikslino dėl nekilnojamojo turto operacijų srities darbuotojų bei kodėl jie pirmąją gaudami MMA. Nurodė, kad profesinės sąjungos siūlytų dažniau peržiūrėti MMA didinimą, pavyzdžiui MMA didinti pagal aplinkybes du kartus per metus arba kas ketvirtį. Nurodė, kad darbuotojams toks lankstumas būtų gerai. Kalbėjo, kad MMA dydis Lietuvoje yra skurdo lygyje.

Kotryna Tamoševičienė atsakė dėl uždirbančiųjų MMA nekilnojamojo turto srityje, sakydama, kad tai yra nekilnojamojo turto brokeriai, kurie gauna fiksuotą MMA atlyginimą, o tolesnis jų atlygis priklauso nuo pardavimų.

Inga Ruginienė atkreipė dėmesį, kad ji nematanti spiralės ir sakė, kad greičiausiai jos ir nebus. Pabrėžė, kad darbo našumas ir produktyvumas yra darbdavio įrankis, todėl darbdavys ir turi pasistengti. Sakė, kad darbuotojas ir jo atlyginimas yra visiškai ne prie ko. Pasisakė apie MMA santykį aptarnavimo sferoje, apie riziką konkurencingumui – kitos šalys pagamina pigiau, todėl kad yra investuota į technologijas, į produktyvumo didinimą. Pabrėžė, kad darbuotojų atlyginimai nėra išlaidos. Nurodė, kad LPSK pasisako, kad MMA reikia didinti, nes matomos prielaidos ir tai daryti ženkliai dydžiu, pritaria Lietuvos bankui ir nemato priežasčių, dėl kurių reiktų keisti MMA nustatymo formulę. Klausė Lietuvos banko atstovų, ar nebūtų tikslinga liepos mėnesį atnaujinti santykio skaičiavimus.

Aurelija Maldutytė sakė galvojanti, kad Lietuvos bankas atnaujins turbūt visus skaičiavimus.

Vytautas Šilinskas padėkojo už kokybišką pristatymą ir pasidalino keliais komentarais. Kalbėjo, kad darbo užmokestis nėra vien tik verslo išlaidos, o tai yra ir verslo pajamos, nes žmogus, uždirbdamas pinigus, juos eina ir leidžia tam pačiam verslui. Taip atkreipė dėmesį, kad pagal skaidres apgyvendinimo, maitinimo ir transporto sektoriuose žmonių dirbo daugiau, vadinasi, situacija gerėja, sektoriams neigiamos įtakos praeitų metų ženklus MMA didinimas neturėjo. Pabrėžė, kad transporto sektoriuje didelė problema yra darbuotojų kaita, o didesnis atlyginimas galbūt galėtų išspręsti šią problemą. Pritarė, kad reikia daugiau kartu diskutuoti, kaip labiau didinti produktyvumą, kalbėjo apie investavimą į gamybinius įrenginius ir darbuotojų mokymus. Pabrėžė, kad anksčiau sutarta MMA nustatymo formulė yra gera.

Aleksandras Posochovas kalbėjo, kad dalyvavo MMA nustatymo formulės kūrimo ir mano, kad ji yra tobula, nors ir galėtų būti tobulintina. Kalbėjo, kad reikia galvoti, kaip padėti uždirbti žmonėms, Trišalė taryba turėtų būti labai objektyvi visų dirbančių Lietuvoje žmonių atžvilgiu, kad kuo mažiau žmonių Lietuvoje gyventų ant skurdo ribos.

Kęstutis Juknis atkreipė dėmesį, kad tai yra susitarimo reikalas, kaip spręsimė problemas, klausė, ar sprendimo priėmimo perkėlimas rudenii netaps šoko terapija, galbūt galima kažką žmonėms pasiūlyti šiuo metu. Pritarė dėl NPD susiejimo su MMA.

Kotryna Tamoševičienė atsakė, kad dėl MMA didinimo laukiant rudens, formulėje bus galima naudoti tikslesnius skaičius. Tačiau tuomet nuo rudens iki sausio mėn. liks mažiau laiko planavimui tiek viešajam sektoriui, tiek privačiam. Akcentavo, kad susitarimo reikalas yra dėl to, ar norima tiksliau pataikyti, ar palikti daugiau laiko planavimui.

Aurelija Maldutytė priminė, kad pastaraisiais metais patvirtinimas dėl MMA dydžio būdavo gaunamas rudenį. Taip pat ji klausė dėl skaidrėse demonstruotos VDU augimo procentinės išraiškos, nes daugelio darbdavių lūkesčiai dėl atlyginimų augimo yra labai atsargūs.

Kotryna Tamoševičienė atsakė, kad atlyginimų augimą labiausiai lemia darbuotojų trūkumas, o prognozuojant daromos įvairios prielaidos.

Aurelija Maldutytė, baigdama klausimo svarstymą ir atsižvelgdama į išsakytas nuomones, pasiūlė surengti atskirą susitikimą dėl formulės aptarimo ir pasiūlė dėl to balsuoti.

Inga Ruginienė paprieštaravo, kad tai yra ne šiandienos posėdžio sprendimas, nes darbotvarkėje yra pateiktas kitoks klausimas. Taip pat pabrėžė, kad formulės keitimas yra atskiras procesas, kuriam pritaria ne visi.

Aurelija Maldutytė teigė, kad diskusijos dėl formulės reikalingumo gali vykti Darbo santykių komisijoje. Trišalės tarybos siūlymas bus formuojamas rudenį.

Rimtautas Ramanauskas atkreipė dėmesį, kad tikslesni duomenys bus turimi liepos mėn., o Trišalei tarybai susirinkus į posėdį rugpjūčio mėn. bus galima kalbėti konkrečiau. Mano, kad šiuo metu kalbėti apie formulės keitimą yra netikslinga ir nėra prasmės.

Sigitas Gailiūnas sakė palaikantis pirmininkės pasiūlymą, kad formulę reiktu peržiūrėti artimiausiame posėdyje prieš diskutuojant apie MMA dydį. Jis priminė, kad kuriant formulę, buvo norima kuo labiau depolitizuoti šį procesą.

Ričardas Garuolis kalbėjo, kad esant dabartinei infliacijai, VDU turėtų būti skaičiuojama su priedais, tačiau pastebėjo, kad šiuo metu konkrečių pasiūlymų nėra.

Inga Ruginienė pabrėžė, kad būtų nekorektiška dabar pradėti diskusijas. Pirmiausiai reikia išspręsti kitų metų MMA klausimą, o tada jau galima galvoti apie diskusijas dėl formulės peržiūrėjimo. Sakė, kad pakeisti formulę prieš priimant sprendimą būtų teisiškai neįmanoma.

Aurelija Maldutytė padėkojo už nuomonę atkreipė dėmesį, kad Trišalėje taryboje yra trys šalys ir dauguma sprendžia, kas ir kada galėtų būti keičiama. Ji atkreipė dėmesį, kad Vyriausybės atstovų ir darbdavių atstovų nuomone, formulė turėtų būti peržiūrima. Apibendrinama išskyrė tris klausimus, kurie turėtų būti įvertinti, nors ir ekonominė situacija yra sudėtinga: proporcija, našumas ir NPD.

Ieva Valeškaitė pakartojo, kad MMA ir NPD turėtų būti neatsiejami.

Aurelija Maldutytė pritarė nuomonei ir sakė, kad NPD turėtų būti susieta su MMA.

Inga Ruginienė sakė, kad pasiūlymas su konkrečiu projektu keisti formulę turėtų būti Trišalei tarybai pateiktas raštu, kad būtų galima pasirošti posėdžiui. Siūlo šiandien šio klausimo nespręsti.

Mindaugas Liutvinskas sakė, kad Finansų ministerija yra atvira diskusijoms dėl formulės. Išreiškė abejonę dėl Trišalės tarybos mandato dėl NPD įtraukimo į formulę. Nurodė, kad Finansų ministerija atsargiai vertintų automatinį MMA ir NPD susiejimą ir pateikė argumentus. Nurodė, kad NPD lankstumas yra geras dalykas, o automatiškumas šį lankstumą sumažintų. Sprendimai dėl NPD, jei yra politinis sprendimas, yra priimami su kitų metų biudžetu.

Sigitas Gailiūnas sakė, kad Darbo santykių komisija galėtų parengti siūlymus, kokia galėtų būti formulė, o toliau būtų galima svarstyti Trišalėje taryboje.

Kęstutis Juknis mano, kad dėl MMA ir NPD susiejimo klausimo būtų galima pasikviesti ekspertus, kad pateiktų teigiamus ir neigiamus aspektus, o kitų klausimų siūlo atsisakyti ir nedidinti įtampos, mano, kad nereikėtų prievarta klausimo kelti į Darbo santykių komisiją.

Aurelija Maldutytė pabrėžė, kad pateikti pasiūlymų, kol nėra išsakytos šalių pozicijos ir skirtingos nuomonės yra neįmanoma. Apibendrinama posėdžio diskusijas, ji suformulavo pasiūlymą: ir pasiūlė balsuoti dėl trijų klausimų, susijusių su darbotvarkės pirmuoju klausimu, kurie būtų nagrinėjami giliau Darbo santykių komisijoje: dėl proporcijos, našumo ir NPD. Klausė, kas yra prieš.

Inga Ruginienė priminė, kad balsuoja šalys.

Aurelija Maldutytė apibendrina, kad fiksuojama, jog profesinių sąjungų atstovai balsavo „prieš“, darbdavių ir Vyriausybės atstovai – „už“. Klausimas perkeliamas į Darbo santykių komisiją. Pakvietė kartu aktyviai sudalyvauti ir Vyriausybės, ypač Finansų ministerijos, atstovus.

NUTARTA:

1. Išklaudyta informacija dėl Lietuvos banko rekomendacijų dėl MMA siūlytino dydžio 2023-iems metams.

2. Atsižvelgiant į Vyriausybės prašymą, pritari, kad Lietuvos Respublikos trišalės tarybos galutinė išvada dėl MMA dydžio 2023-iems metams būtų pateikta iki 2022 m. rugsėjo 15 d.

3. Fiksuoti, kad darbdavių organizacijų ir Vyriausybės atstovai po balsavimo pritarė, o profesinių sąjungų atstovai nepritarė šiuo metu esamos MMA apskaičiavimo formulės proporcijos keitimo, formulės papildymo našumo kriterijumi ir nepamokestinamojo pajamų dydžio susiejimo su MMA dydžiu klausimų perdavimui tolesniam nagrinėjimui Darbo santykių komisijai.

2. SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (po pakartotinio svarstymo Darbo santykių komisijoje).

Miglė Wantens Trišalės tarybos narius informavo, jog šis įstatymo projektas buvo svarstytas Darbo santykių komisijoje du kartus. 2022-06-05 posėdyje buvo nuspėta prašyti įstatymo rengėjų tikslinti projektą. 2022-06-15 komisija svarstė patikslintą įstatymo projektą ir nusprendė bendru sutarimu pritarti patikslintam Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui.

Aurelija Maldutytė paklausė Trišalės tarybos narių, ar jie pritaria Darbo santykių komisijos sprendimui.

Vyriausybės, profesinių sąjungų ir darbdavių atstovai pritarė Darbo santykių komisijos sprendimui.

NUTARTA. Pritarti patikslintam Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 6, 8, 9 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui.

3. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo 3, 5, 7 ir 8 bei Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2 ir 4 pasiūlymuose siūlomo teisinio reguliavimo Darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72(1), 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1438 (po svarstymo Darbo santykių komisijoje).

Miglė Wantens Trišalės tarybos narius informavo, jog šis įstatymo projektas buvo svarstytas 2022-06-15 Darbo santykių komisijos posėdyje. Posėdyje buvo pasigesta projekto rengėjų. Komisijoje esantys Vyriausybės, darbdavių ir profesinių sąjungų, išskyrus profesinę sąjungą „Sandrauga“, atstovai pasiūlė atidėti Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teikiamų pasiūlymų dėl atostogų suteikimo įmotėms svarstymą, kadangi tai yra susiję su SODROS lėšomis, o kitus pasiūlymus perduoti svarstyti darbo grupei, kuri svarstys, kokie sisteminiai pokyčiai yra reikalingi dėl papildomų poilsio dienų reglamentavimo. Profesinės sąjungos „Sandrauga“ atstovas pritarė Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teikiamiems pasiūlymams.

Aurelija Maldutytė paklausė Trišalės tarybos narių, ar galima būtų pritarti Darbo santykių komisijos pasiūlymui ir klausimo svarstymą perduoti darbo grupei, kuri svarstys, kokie sisteminiai pokyčiai yra reikalingi dėl papildomų poilsio dienų reglamentavimo.

Kornelija Krutulytė (Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovė) paprašė kviešti Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovus dalyvauti paminėtos darbo grupės posėdžiuose.

Aurelija Maldutytė, baigdama klausimo svarstymą, sakė, kad Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovai bus kviečiami į darbo grupės posėdžius.

NUTARTA:

1. Klausimą dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teikiamų pasiūlymų dėl atostogų suteikimo įmotėms svarstyti, gavus Darbo santykių komisijos išvadą.

2. Kitus Lietuvos negalios organizacijų forumo ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos teikiamus pasiūlymus perduoti svarstyti darbo grupei, kuri svarstys, kokie sisteminiai pokyčiai yra reikalingi dėl papildomų poilsio dienų reglamentavimo.

4. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos

negalios organizacijų forumo pasiūlymo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 111, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektui Nr. XIVP-1439.

Kornelija Krutulytė (Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovė) kalbėjo, jog yra siūloma mokėti nedarbingumo išmoką, kai gyvenama su negalia turinčiu asmeniu, kadangi būna atvejų, kai negalia turintis asmuo negali vienas likti namuose. Paprastai tokie asmenys dieną būna dienos centre ir ten yra prižiūrimi. Atkreipė dėmesį, kad nors negalia turinčiam žmogui yra daugiau nei 18 metų, jį visur reikia lydėti. Kalbėjo, kad nevedama statistika dėl profesijų, kurių darbuotojai turi daugiausia negalia turinčių artimųjų, kadangi tai neetiška. Informavo, kad per metus negalia yra nustatoma apytiksliai šešiams tūkstančiams žmonių, tačiau tai nėra tiksli statistika.

Aurelija Maldutyte paklausė, kaip iki šiol buvo sprendžiama problema, kai suserga negalia turintis žmogus.

Kornelija Krutulytė paaiškino, kad prižiūrintis asmuo imdavo arba kasmetines, arba neapmokamas atostogas. Paminėjo, kad tai finansiškai yra labai sunku, todėl dažnai tokiu atveju gyvenama ties skurdo riba.

Aurelija Maldutyte pasiūlė balsuoti, ar yra pritariama Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymui.

Vytautas Šilinskas paklausė, ar šis klausimas buvo svarstomas Darbo santykių komisijoje. Nepritaria Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymui.

Aurelija Maldutyte informavo, kad šis klausimas dar nebuvo svarstomas Darbo santykių komisijoje.

Donata Telišauskaitė-Čekanavičė kalbėjo, kad turi būti nustatyta, kad prižiūrintis asmuo tikrai gyvena su negalia turinčiu asmeniu. Priminė, kad prižiūrintiems asmenims yra suteikiamos 7 dienos, jeigu negalia turintis asmuo yra vyresnis nei 18 m.

Aurelija Maldutyte kalbėjo, kad Trišalė taryba jau diskutavo, kas yra kartu gyvenantis asmuo. Tai nebūtinai turi būti mama, tėvas, vaikas. Mano, kad reikėtų pritarti tam, kad išmoką gautų tas, kas slaugo.

Kęstutis Juknis kalbėjo, kad pritaria ir kad tai buvo svarstyta Darbo santykių komisijoje. Mano, kad galima būtų atidėti svarstymą.

Rūta Juršaitė priminė, kad šitas klausimas dar nebuvo svarstytas Darbo santykių komisijoje, todėl pasiūlė atidėti šio klausimo svarstymą.

Aurelija Maldutyte paklausė Trišalės tarybos narių, ar galima būtų klausimą perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai. Paprašė Vyriausybės atstovų pateikti skaičių darbuotojų, kam tai būtų taikoma. Priminė, kad į Darbo santykių komisijos posėdį reikėtų pakviesti Lietuvos negalios organizacijų forumo atstovus.

NUTARTA. Klausimą dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos nuomonės pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui dėl Lietuvos negalios organizacijų forumo pasiūlymo Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 111, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektui Nr. XIVP-1439 perduoti svarstyti Darbo santykių komisijai.

5. SVARSTYTA. Dėl kito Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdžio.

Aurelija Maldutyte pasiūlė kitą Trišalės tarybos posėdį organizuoti liepos 19 d. arba liepos 26 d. nuotoliniu būdu. Taip pat pasiūlė iki to laiko organizuoti Darbo santykių komisijos posėdį.

Inga Ruginienė priminė, kad nuo liepos mėnesio veiklą pradės naujos kadencijos Trišalė taryba. Ji pasiūlė Trišalės tarybos posėdį organizuoti liepos 26 d. arba rugpjūčio mėnesį, kadangi turi būti atnaujinta ir prie Trišalės tarybos esančių komisijų sudėtis.

Rūta Juršaitė patikslino, kad naujos sudėties Trišalės taryba pradės dirbti nuo liepos 1 d. ir kad birželio 22 d. Vyriausybė turėtų patvirtinti nutarimo „Dėl naujos kadencijos Lietuvos Respublikos trišalės tarybos sudėties patvirtinimo“ projektą.

Kęstutis Juknis kalbėjo, kad posėdžiai gali vykti, nes bus deleguoti nauji nariai į Trišalę tarybą.

Aleksandras Posochovas padėkojo už darbą ir sakė, kad naujos sudėties Trišalėje tarybos jis bus deleguotas pakaitiniu nariu, todėl ir vėl aktyviai dalyvaus posėdžiuose.

Aurelija Maldutytė apibendrina diskusijas ir pasiūlė Trišalės tarybos posėdį organizuoti liepos 26 d. 14.00 val. Priminė, kad iki to laiko Darbo santykių komisija turėtų išnagrinėti jai pavestus klausimus.

NUTARTA. Kitą Lietuvos Respublikos trišalės tarybos posėdį planuojama organizuoti 2022 m. liepos 26 d. 14.00 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė

Aurelija Gabrielė Maldutytė

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė